

# HAJDUFÖLD

**ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN**  
 Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K  
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K  
**EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA**

**KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP**  
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap  
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

**SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL**  
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM  
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

## A községi választások

Több, mint egy esztendeje immár, hogy az ország ujjaalkotása a keresztyén nemzeti gondolat jegyében megindult. Több, mint egy esztendeje, hogy kezdetét vette a reális, egészséges gazdasági alapokon való renoválás és az üszkös romok eltakarítása. Több, mint egy esztendeje, hogy a keresztyén magyar társadalom türelmetlenül várja sorsának jobbrafordulását és tisztább, nemzetibb gondolatoktól irányított kezekbe való lerakását. Ez alatt az egy esztendő alatt sokszor fakadt keserű szókra a meddőség láttára, sokszor illetve szemrehányással a tisztító munka lassúságát, de mindannyiszor jóleső érzéssel konstatahlhatta, hogy a megindult folyamat oly mélyen gyökerezik benn a nemzet öszszességének szívében, hogy azt elnyomni és megállítani soha többé nem lehet. Az eszme érvényesülését és diadalra jutását célzó intézmények ugyanis, ha sok vajadás és hosszas előkészítés után is, de mégis csak létrejönnek és megvalósulnak... Mint a miniszterelnök kijelentéséből értesülünk, legközelebb a községi képviselőtestületek ujjaalakításáról szóló törvényjavaslat kerül a nemzetgyűlés elé. Mondanunk sem kell, hogy erre a javaslatra mindjárt a tisztító munka megindulásának kezdetén lett volna szükség. Nemcsak azért, mert a nemzet lelkéből fakadt eszmének és gondolatnak tartozunk volna azzal, hogy a bűnös múlt nagyhangu korifeusait eltávolítsuk azokról a helyekről, ahová a megtévesztett jóhiszeműség állította valamikor őket, hanem azért is, mert további káros tevékenységüket azonnal meg kellett volna akadályoznunk. Elszomorító és szárnyatszegő látvány volt a városházán, a közhivatalokban, s a törvényhatósági bizottságokban ugyanazokat az elemeket, ugyanazokat a szemfényvesztő akarnokokat látnunk, akik a szabadkőműves páholyok legmélyéről furakodtak elő annakidején, s pöffeszkedő gunnyal és lenézással nevelték ki a keresztyén kurzus törvény-szabta tehetetlenségét. Sokszor fakadtunk ki magunk is a megújulás és renoválás menetének a csigát is megszégyenítő lassúsága miatt, sokszor néztünk jogos aggodalommal a debreceni városháza bagolyhuhogástól hangos épülete felé és sokszor éreztünk féltő szorongást lelkünkben, ha a keresztyén nemzeti irányzat óhajtott megerősödésére és érvényesülésére gondoltunk.

Alaposan indokolt ilyképen örömrünk, mikor arról irhatunk, hogy a közeli napokban megalkotják a községi választásokról szóló törvényjavaslatot és Budapest után a vidéknek is módot ad a

nemzet akarata arra, hogy sorsának intézését azoknak kezébe tegye le, akikben bizalma és szeretete összpontosul. Szilárd meggyőződésünk, hogy Debrecen

város közéletében is az a tisztább és egészségesebb levegő fog nemsokára lengedezni, amelyre oly igen-igen nagy szükség van már régóta...

## Szigoru büntetést kapnak az adócsalók

Három javaslat egy napon

A nemzetgyűlés mai ülése

Budapest, szept. 23. (N. St. t. j.) A nemzetgyűlés mai ülését fél 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök.

Mikóvnyi Jenő a mentelmi bizottság jelentését adja elő. A többi között Hencz Károly mentelmi jogának felfüggesztését javasolja a bizottság. Kovács József mentelmi jogát egy rágalmasági ügyből kifolyólag felfüggesztik, ugyszintén Ujváry Gézáét is. Szmracsányi György ügyében nem látják fenforogni a mentelmi jog megsértését. Ezután Rakovszky elnök jelentette, hogy a következő mentelmi ügy reá vonatkozik, de mivel saját ügye tárgyalásánál nem elnökölhet, kéri a Házat, hogy ügyében később tárgyaljanak.

Ezután a Ház áttért a napirendre.

Korányi Frigyes pénzügyminiszter kéri a nemzetgyűlést, hogy a gazdasági és ipari törvényekről szóló törvényjavaslatot fogadják el. A Ház általánosságban és részleteiben elfogadja a javaslatot. Időközben Szmracsányi György vette át az elnöki széket. Mikóvnyi előadót

akkor Rakovszky mentelmi ügyét terjeszti elő. A mentelmi bizottság ülésén megjelent Marton főhadnagy és mély sajnálkozását fejezte ki, hogy a nemzetgyűlést és Rakovszky István elnök tekintélyét megsértette. A bizottság épen ezért javasolja, hogy ezen ügyet tekintse a Ház meg nem történtnek. A Ház ilyen értelemben határoz.

Schandl Károly ezután ismerteti a Tudományegyetem közgazdasági fakultásának felállításáról szóló törvényjavaslatot.

Haller István örömeinek ad kifejezést, hogy ez a törvényjavaslat a nemzetgyűlés előtt egyhangú lelkes helyeslésre talál s hogy a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Eörfy Imre az államkincstár megkárosítására irányuló büntettek és vétségekre (adócsalásokról) szóló törvényjavaslat szerint holnap 16 órára tűzi ki az ülés folytatását. A mai ülés 2 órakor ért véget.

## Előterben a kormányforma kérdése

Jövő nyáron új választások lesznek

Budapest, szept. 23. (Nemz. St. tel. jel.) Illetékes helyen a nemzetgyűlés munkarendjéről, a jövő feladatairól s az általános politikai helyzetéről a következőket mondták:

A nemzetgyűlés most három korszakalkotó javaslatot hoz létre. Egyik a földbirtok-reform, másik az új választói törvény, harmadik a döntés a kormányformában. Mind a három olyan kérdés, melyek hivatottak arra, hogy a jövőben Magyarország gazdasági erejét megalapozzák. A belügyminiszteriumban most készül az 1914 óta bevándorolt alkalmatlan idegenek eltávolításáról szóló törvényjavaslat, amellyel körülbelül 100 ezer alkalmatlan idegent fognak eltávolítani. Nincs kizárva, hogy most a külpolitikai kérdéssel is előterbe fog-

nak nyomulni. Megnyugtató, hogy a külpolitikának elég kedvezően alakul Magyarországra nézve s bizonyos, hogy Magyarország nem fog társaltalanul maradni.

A házelnök és a kormányzópart élénken tárgyal afelől, hogy a Ház megkezdje-e a szünetet és hogy mennyi időre terjedjen. A kizgazdapárt nem akar nagy szünetet, sürgeti a földbirtokreform megvalósítását. A választói jogról szóló törvényjavaslatra csak februárban kerül sor, előzőleg a községi és törvényhatósági választásról szóló javaslatot tárgyalják. A legfontosabb a Magyarország kormányformájának megállapítása. Ezek főbb vonásokban a nemzetgyűlés feadatai. A jövő nyáron megválasztják az új törvényhozást.

## Páris a magyar királyságról

Páris, szept. 23. (N. St. t. j.) A párisi külügyi hivatal tagadja, mintha a szövetségeseik beleegyeztek volna a magyar királyság visszaállításába. Elismeri, hogy Károly király érdekében jártak nála, de a franciák nem tartják időszerűnek a magyar államforma megváltoztatását. Olaszország ellene van a Habsburg uralomnak s ez elég ok arra, hogy Franciaország és Anglia a legnagyobb óvatossággal kezelje a kérdést.

## A pécsi kommunista komédia

Kaposvár, szept. 23. (Nemz. St. tel. jel.) Szeptember 22-én délután tartotta első ülését Pécs szocialista és kommunista törvényhatósági bizottsága. Polgármesterré: Linder Bélát, rendőrfőkapitányt Fratnik Béla, volt budapesti rendőrtisztviselőt; első városi tanácsnokká pedig Pollácsi János kommunista tanítót választották meg.

## A nők községi választójoga

Budapest, szept. 22. (N. St. t. j.) A Nemzeti Sajtótudósító értesítése szerint mozgalom indult meg, hogy az új községi választásokból a nők kikapcsoltsanak. Emiatt nagy ellentétek támadtak a Házban, mert a képviselők egy része követeli, hogy ne csak a nemzetgyűlési, hanem a községi választásoknál is megmaradjon a nők választójoga, a másik rész azonban ellenzi azt. A két álláspont hívei között kompromisszumot akarnak létrehozni.

## Tárgyal a Duna-bizottság

Páris, szeptember 23. (Nemz. St. tel. jel.) A nemzetközi Duna-konferencia Párisban ülést tartott, amelyen a Duna folyó nemzetközi kérdéseiről tárgyaltak. Egy bizottságot küldött ki a konferencia, amely összeállítja azon hajóal-lomások és városok névsorát, amelyek nemzetközi szempontból tekintetbe jöhetnek.

Hajd  
1920  
a 3  
an 5  
Debrecen  
Héren

## Apagyilkos napszamos a törvényszék előtt

Tíz évi fegyházra ítelték

Még márciusban, az oláh megszállás alatt történt, hogy *Bartha István* debreceni napszamos egyik éjjel apját, *Bartha János* napszamos, aki állítólag részeges és iszákos volt s vele rosszul bánt, meggyilkolta: késsel nyakába szurt. A rendőrség még márciusban letartóztatta az apagyilkos napszamos, aki azóta vizsgálati fogságban volt, s aki tegnap felelt tettéért a bíróság előtt. Tekintve, hogy a gyilkosság idején még nem volt kihirdelve a statárium, a rendes bíróság vonta felelősségre *Bartha Istvánt*. A főtárgyaláson elnök, *Bereczky László* volt, a vádat *Mező Sándor* kir. ügyész képviselte, míg a védelmet dr *Gergely Jenő* ügyvéd látta el.

A gyilkos, *Bartha István* 32 éves, alacsony, hosszú vörös bajszú ember. Az arcából nem sok jó olvasható ki. Elnök kérdésére elmondja, hogy nőtlen, református vallású, napszamos, katona volt. Kétszer sebesült meg, egyszer a kezén, egyszer a lábán, majd olasz fogságba jutott. Sikasztásért már volt büntetve 1909-ben.

Felolvassák a vádiratot, amely szerint egy rendbeli gyilkossággal vádolja az ügyész, mert 1920. március 3-án éjjeli 12 órakor apját, *Bartha János* Vendég-utca 83 szám alatti lakost késsel agyonszúrta.

*Bartha* kijelenti, hogy bűnösnek érzi magát. Előadja, hogy 1909 november 9. jött haza a fogságból. A harctéren egyszer egy gránát szele érte, amitől sokszor szédült. Itthon az apja házában lakott, s napszamosként dolgozott. Keresményét az apjának adta. Apja iszákos, részeges ember volt, őt is gyakran üldözte, sőt kezét is emelt reá.

A gyilkosság napján reggel a Piac-utca ment munkát keresni, de nem talált. Délben haza ment, majd ebéd után ismét felment a piacra, amikor találkozott két *Horváth* nevű ismerőssel, s bementek a Bika sörcsarnokba, ahol 9 óráig elborozgattak. 9 órakor lementek a Bika pincébe, ott is iszogattak egészen záróraig hármasan. Záróra után hazamentek mindnyájan. Az egyik *Horvát* a Piac-, a másik a Cserepes-utcán vált el tőle. Mikor haza ért be volt zárva már a kapu, kopogtatására az édes anyja nyitott ajtót. Odahaza már mindenki ágyban volt. Ő meggyújtotta a mécsest s kenyert akart enni...

Ettől kezdve a vádlott semmire sem akar tisztán emlékezni, csak annyit mond, hogy apja, a ki a fal felé fordulva feküdt az ágyban, morogni kezdett. Azt hitte, hogy megint szidalmazni akarja, és — megörléni a baj. A kést letette az asztalra, hogy ki törölte le róla az apja vérért, azt nem tudja. Ő mondott olyasmit, hogy menjenek rendőrért. Azután kiment az udvarra, de mikor a rendőrök megérkeztek, már ismét a szobában volt. Hogy tovább mi történt, nem tudja, nem emlékszik.

Elnök elébe tárja a rendőrség előtt tett vallomását, mely szerint az öreg *Bartha* az ágyban feküdt a fal felé fordulva s mikor ő hazajött morogni kezdett. Erre ő azt hitte, hogy megint szidalmazni akarja, kikapta a zsebkését s a nyakába szúrta, mondván:

— Elég lesz neked ez az egy!

A rendőrségen tett vallomása szerint előre elhatározta a gyilkosságot.

A vádlott ezekre már nem akar emlékezni valamint arra sem emlékszik, hogy mikor a gyilkosság után a rendőrök a rendőrségre kísérték, utközben egy rendőrtiszttel találkozott.

Ezzel szemben a gyilkosság előtti napnak az eseményeire pontosan emlékszik, különösen arra, hogy apja elpusztítással fenyegette.

Ezután *Horváth* Artur és *Jeney* Endre törvényszéki orvosok a boncjegyzőkönyvet és orvosi véleményeket adják elő. A halott nyakán egy szurt sebet találtak, amely a főtöréret szakította el. A karján még két szurt seb volt. A halál oka elvérzés volt. A szúrás feltétlenül halálos volt.

Utána a tanukihallgatásokra térnek át.

*Szabó* Gyula rendőrkapitány a gyilkosság napján egy rendőrfelügyelővel a rendőrszemetek ellenőrizte, s a Mester-utcán lévő őrszem többszöri sipolásra sem jelentkezett. Az utca végén találkozott a rendőrökkel, akik a

gyilkost kísérték be. Beszélgetett a gyilkossal, aki értelmesen elmondta a gyilkosság történetét. Részegnek nem látszott, inkább fokhagyma szaga volt. Tanu azután a gyilkosság színhelyére ment, s ott azonnal nyomozni kezdett. A hulla még meleg volt, arccal a padló felé feküdt. Az asztalon 3 kés s egy fél kenyér feküdt.

*Tóth* Gyula rendőrkapitány, aki a gyilkost annakidején kihallgatta, a következő tanu. Szerinte a gyilkos teljes beismerésben volt. Ő előtte részegségével védekezett s látszott rajta, hogy keresi a mentségeit. Vallomását felolvasták előtte, s igaznak ismerte el.

*Meskó* Sándor, *Tóth* Gyula rendőrkapitány jegyzőkönyvvezetője teljesen megegyező vallomást tesz *Tóth* Gyulával.

*Kelemen* Jenő rendőrfogalmazó a gyilkosság éjjelén az ügyeletes rendőrtiszt volt, s ő ment ki a gyilkosság színhelyére dr *Tamássy* Géza tisztii orvossal.

*Jancsicska* Alajos rendőr a letartóztatás részleteit adja elő. *Barta* nővére kiszaladt a Mester-utca, s rendőrért kiáltott. Az elősiető rendőrnek azt mondta, hogy a fivére és apja verekednek, talán már vérben is vannak.

*Barta* Jánosné, a gyilkos anyja a következő tanu. Mikor belép, a gyilkos sirni kezd s anyjának egész vallomása alatt a szemét törölgeti.

*Bartáné* az elnök figyelmeztetése után is hajlandó vallomást tenni. Elmondja, hogy férje mindig részeges, iszákos ember volt.

Elnök: Hát miért ment hozzá, ha olyan volt vőlegény korában is?

*Bartháné* folytatja vallomását. Őt is mindig szidalmazta, fiát is, sőt meg is verte. Fiának mindig azt mondta:

— Te tegező, te csavargó, te fogoly kölyök, melyik város vett be téged?

A gyilkosság részleteire nem emlékszik, csak a dobbanásra ébredt fel s látta, hogy férje kezét felemelve fel akar állni, majd összeesik. Ő akkor jajveszékelve mondotta:

— Mit csináltak, mit cselekedtetek?

Majd kituszkolta fiát az udvarra, majd nemsokára megjöttek a rendőrök. A véres kést nem ő törölte meg. Fiát dolgoz, szorgalmas embernek ismerte, ellenben a férje durva ember volt, aki még a lányát is megverte.

A következő tanu *Bartha* Róza, a vádlott huga elmondja, hogy bátyja 1919. év novemberében jött haza fogságból. Apja nem jól bánt a családdal, bátyjával mindig veszekedett, majd elmondja a gyilkosság részleteit.

*Kis* Józsefné, *Bartha* Zsuzsa a meggyilkolt *Bartha* János testvére elmondja, hogy majdnem mindennap találkozott bátyjával, ki márc. 3-át megelőző esték valamelyiken azt mondta neki:

— Nézd már Zsuzsa, ezek megakarnak engem ölni! — Mire ő azt kérdezte:

— Tán összeveszett János bátyám a családjával?

Állítja, hogy iszákos, zsörtölődő ember volt *Bartha* János.

Ezután dr *Horváth* Arthur és dr *Jeney* Endre törvényszéki orvosszakértők ismeretlik a vádlott elméleti állapotát. Szerintük *Bartha* István a gyilkosságot erős felindulásában követte el.

A következő tanu *Pálfi* József hírlapíró, aki elmondja a gyilkosság színhelyén szerzett tapasztalatait.

Az után két távollévő tanu vallomásának jegyzőkönyvét olvassák fel, mire az elnök a tárgyalást berekeszti és folytatását délután fél 4 órára tűzi ki.

Az újból megnyitott főtárgyaláson *Mező* Sándor kir. ügyész nagyhatású vádbeszédet mondott. Ecsétele az apagyilkosság borzalmaságát, amely rövid óta immár másodizben fordul elő a törvényszék területén. Súlyos ítéletet kér. *Gergely* Jenő ügyvéd védőbeszédében az enyhítő körülményekre hívja fel a bíróság figyelmét.

Elnök ezután a vádlotthoz fordul, hogy tud-e még valamit mentségére felhozni.

*Bartha* István hangosan sirva mondja: — Tekintetes debreceni törvényszék! Engem mindig a halál fenyegetett. Legutóbb is Sárbogárdon leakart löni revolverrel a lakodalmas nép... Elcsuklott a hangja.

A bíróság ítélelethozatalra vonult vissza rövid tanácskozás után hirdette ki *Bereczky*

*László* elnök az ítéletet. *Bűnösnek mondta ki a bíróság Bartha Istvánt szándékos ember ölés bűntettében s ezért 10 évi fegyházra s öt évi hivatalvesztésre ítelté.*

A büntetésből 6 hónapot kitöltöttnek vettek. Enyhítő körülménynek tudta be a bíróság *Barta* ittas állapotát, az orvosok által is megállapított korlátolt beszámíthatóságát s hogy az elhalt évek során át úgy vele, mint családjaival szemben durván viselkedett, valamint azt, hogy súlyosbító körülményt nem lát fennforgni. *Mező* Sándor kir. ügyész megnyugodott az ítéletben, míg a védő felebbezést jelentett be. Az apagyilkos *Barta* sirva hallgatta végig az ítéletet, a közönség körében is hangos sírás hallatszott. A vádlott anyja, huga sirt és zokogott.

## Uj ref. lelkészek

A második lelkészképzés vizsgák szept. 21-én kezdődtek és 23-án értek véget. Lelkészi oklevélet nyertek: *Bartha* Béla, *Horkay* Andor, *Kalmár* Dániel, *Kántor* József, *Király* Ferenc, *Kiss* Sándor, *Kósa* Lajos, *Kovács* Mihály, *Lecl-Össy* Árpád, *Nagy* Ferenc, *Nagy* Gusztáv, *Nyáry* János, *Orosz* Lajos, *Paksy* Sándor, *Pálur* József, *Sárközy* István és *Thamó* Béla. Az új ref. lelkészeket, akik közül többen katonák voltak, megsebesültek és megnyomordtak, sőt némelyik most is úgy szökött át a demarkációs vonalon, dr *Baltazár* Dezső püspök üdvözölte meleg szavakkal és sikerdus pályafutást kívánt nekik.

*Nagy* Gusztáv volt szénior megköszönte a tanári kar jószágát és társai nevében is fogadalmat tett, hogy e nehéz időkben az öskollegium régi diákjainak méltó követői lesznek az életben, bárhová veti is őket a sors. Végül az új lelkészek a vizsgáló bizottság tagjaival együtt énekeltek el a „Dicséret dicsőség” kezdetű szoltárt. Délután 4 órakor osztották ki az új lelkészek okleveleit, akik közös csoportképen lefénnyképeztek magukat. A sok hánytvelet, élethű ifjú lelkész közt a legkalandosabb uton került haza *Nyáry* János, aki Szibériában volt hadifogoly és onnan családdal jött haza.

## Az oláh kultura

Budapest, szept. 23. (N. St. t. j.) A Kolozsváron megjelenő *Ellenzék* című keresztény magyar irányú napilapot az oláhok beszűntették és a lap összes alkalmazottját kiutasították Erdélyből.

## Millerand vezet

Páris, szept. 22. (Nemzeti St. tel. jel.) A kamara tegnapi elnökelölés ülésén 813 szavazatot adtak le. Ebből *Millerand* 510 szavazatot Perce 147 és *Burgeois* 119 szavazatot kapott. Ugy látszik az előjeléből, hogy az elnökválasztás nem fog olyan simán lefolyni, mint ahogy gondolták.

## Aváros és a helyivasut tárgyalása

Egyik helybeli lap társunk bizonyára „illetékes” helyről kapott értesítés alapján azt írta meg szeptember 22-iki számában, hogy felborultak a város és a helyi vasut tárgyalásai. Ez a hír minket is lényeg kellemetlenül érintett, mert hiszen mi is a város javát akarjuk szolgálni, azért illetékes helyen mi is megérdeztük, hogy miért kellett a tárgyalásoknak felborulniok. — Nagy örömrőlre azt a választ kaptuk, hogy a tárgyalások felborulásának számbavehető komoly okát nem képezheti az, hogy a közgyűlés a helyi vasutra vonatkozólag megállapította az áram fogyasztási árát, mert hiszen végeredményében ehhez a közgyűlésnek van joga. Tehát csak az történt, hogy a közgyűlés zsinórmértékűt adott arra vonatkozólag, hogy a tanács milyen határokon belül tárgyaljon a helyi vasutal. Ha ezért borultak fel a tárgyalások, ez a körülmény fájdalom csak azt bizonyítaná, hogy a városi tanács nem bírja felvenni a versenyt a helyi vasut képviselőivel. Erős a meggyőződésünk, hogy ezek a tárgyalások nem borultak fel, hanem aki ezt a cikket írta, vagy aki megírta, az szeretné, ha a tárgyalások felborulnának, hogy ő azoknak fonalát úgy vehesse fel, amint ő akarja. Figyelemmel fogjuk kísérni az ügyet.

**HIREK**

**Százhetven**

keresztyén városatyát választott a szándékosan meghamisított Budapest, százhetven olyan képviselőt, aki akarja és tudni fogja a keresztyén Magyarország fővárosát keresztyénné és magyarrá tenni. Az általános választójog és az első tiszta választás bebizonyították, hogy sokat szenvedett a főváros keresztyén magyar népe a zsidó liberális idején. Sok mellőzésben, lenézésben, sőt kigunyolásban volt része, míg magára eszmélt, s míg olyan embereket küldött a központi városházára, akik igazán és hamisítatlanul őt képviselik... Ez a százhetven városatyja választja most Budapest tisztviselőit és gondja van arra, hogy a szomorú emlékü Bácsy-rezsim emberei egytől egyig — nyugdíjba menjenek és olyan levegő, olyan gondolkodás irányítsa a mi szép fővárosunk életét, amely hű és igaz tükrö az ezeréves keresztyén Magyarországnak. Sok jót és szépet várunk ettől a régóta kívánatos gyökeres változástól, ettől a kereszt jegyében végrehajtott szellemi restaurációtól...

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** Debrecen város törvényhatósági bizottsága hétfőn délelőtt rendkívüli közgyűlést tart, melynek legfontosabb tárgya a városi bérföldek hasznosításának természetben való megállapítása és ezzel kapcsolatban a községi pótdadó leszállítása lesz.

— **Haller miniszter Debrecenben.** Az egyesült keresztyén nemzeti földműves és kisgazdapárt vezetősége hivatalosan bejelentette a városi tanácsnak, hogy vasárnap reggel 8 és 9 óra közt Haller István vallás és közoktatásügyi miniszter sokorópátkai Szabó István kisgazdaminiszterrel Debrecenbe érkezik a város három nemzetgyűlési képviselőjének beszámolója alkalmából. A városi tanács 2 fogatot bocsájtott a miniszterek rendelkezésére.

— **Egyházközségi közgyűlés.** A debreceni református egyház szeptember 25-én szombaton délelőtt 9 órakor a Kistemplomban egyházközségi közgyűlést tart, melyen presbyterium 1204—1920. P. számú végzésével jóváhagyás végett bejelenti az egyház tulajdonát képező Hadházi-ut 14. számú teleknek, a Péterfia-utca 19. számú, az Egymalom-utca 9. számú, a Varga-utca 42. számú, a Ferenc József-ut 2. számú, a Gróf Dégenfeld-tér 2. sz. és Batthyány-utca 18. számú házas teleknek eladását.

— **Megkezdődött a lakáskutatás.** A menekültek közül 5 bizottság alakult, melyek a lakáshivatal felhatalmazásával megkezdték a lakások felkutatását. A bizottságok utcáról-utcára, házról-házra járnak. Nagy és fáradságos munka ez, de sürgős, mert niába csalogat melegeivel a vénasszonyok nyara, feyyegezően közeleg az ősz nyomában a tél.

— **Meghívó az összes vasutasokhoz.** Nyert megbízásból meghívom a Debrecenben lakó összes vasutasokat (tényleges szolgálatban levőket, nyugdíjasokat és nyugberezéseket), hogy szeptember 26-án vasárnap délelőtt 10 órakor a vármegyeház nagytermében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Az értekezleten dr. Homonnay Tivadár nemzetgyűlési képviselő a vasutasok helyzetét általános szempontból fogja ismertetni, utánna Sármezey Endre nyug. vasuti igazgató az „Ébredő Magyarok” vasuti osztályának elnöke fog beszédet mondani, végül Kugler Mihály ny. máv. felügyelő a nyug. máv. tisztviselők elnöke fog a nyugdíjasok ügyeiről előadást tartani. *Uhlarik Béla. udv. tan., nyug. máv. üzletvezető.*

— **Esküvő.** Bergman Gyula m. kir. tüzérszázados 25-én szombaton délelőtt fél 12 órakor a róm. katolikus templomban tartja esküvőjét Wolff Gittával, Wolff János ny. tábornok és neje Szikszay Margit leányával.

— **A „ker. női tábor” és a ker. Egyesület pártjának a választmánya** 24-én, pénteken délután 5 órakor az ipartestület dísztermében (Simonffy-u. 1 c. II. em.) értekezletet tart, melyre a tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

— **Solyemfenyésztek felhívhatnak,** hogy a kedvezményes ruhakelme átvétele végett f. hó 24—28 ig jelenjenek meg Homokkeri Bujdosó-utca 3. sz. a. Felügyelőség.

— **Mennyi fát adhat a város?** Az erdőhivatal jelentése alapján a városi tanács a következőképp rendelkezett a szakvélemények meghallgatása után a rendelkezésre álló fa-mennyiséggel: Az erdőhivatal szerint április végéig fokozatosan beszállítható 17,500 öl fa, melyből 13,000 öl a közönség rendelkezésére áll a már beszállított fakészlettel együtt. A fakészlet fokozatos szétosztására és a részese-désre vonatkozólag csoportokra osztották a város közönségét. Az első csoportba vették a kötött fizetéssel rendelkezőket, akik a 4. beszerzési csoportba tartoznak; ezek közül a városi közalkalmazottak kapnak fát, de kapnak a máv. jóléti tagjai is fát, szemet, sőt petróleumot is. Az állami közalkalmazottak részére 3000, a máv. részére 1000, a katonai beszerzési csoport részére 1000, a munkások részére 5000, magántisztviselők részére 500, a menekültek és munkanélküliek részére 800 öl fát fognak fokozatosan kiadni. A termelők nagy része ház utáni faltetményt kap, részben az iparosok és kereskedők is. A rendelkezésre álló fát Kiss Ferenc számtiszt fogja kis tételben kiosztani, aki mellé a közellátási hivatal fog adni a szükséghez képest 1—2 napidíjat. A tisztviselők annyi fát kapnak, amennyit a fakormánybiztos rendelete megenged. A háztulajdonosok sem kaphatnak többet. Magánosok legfeljebb 1 köbméter fát kaphatnak egyszerre, vágott állapotban azonban kisebb mennyiséget is lehet vásárolni. A városi színház részére 100 öl fát szavazott meg a tanács kedvezményes áron. A fűtési idény kezdete november 1.

— **Beiratások a zenedébe.** A városi zeneköznevelő iskola h. igazgatója jelentést tett a tanácsnak, hogy a beiratkozott növendékek létszáma a tandíjmelés ellenére sem mutat lényeges csökkenést, sőt alkalmasint eléri a tavalyi létszámot, az 500-at, mert még októberben is szöktak az új növendékek jelentkezni. Tandíjkezdésükben elsősorban a közalkalmazottak gyermekei fognak részvenni és itt a városi tanácsnak alkalma lesz a tandíjmelés szigorúságát méltányosan enyhíteni. A h. igazgató kérte az üresedésben levő tanári állás sürgős betöltését.

— **Bolgár konzulátus Budapest.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara az érdekelt-ség figyelembe ajánlja, hogy a budapesti bolgár konzulátus vezetésével a bolgár király dr. Dimitroff Iván követségi tanácsost bizta meg.

— **A frankfurti őszi árumintavásár** október hó 3-án kezdődik és 9 ig tart. A vásár iránt érdeklődők a debreceni kereskedelmi és iparkamara hivatalában megtekinthetik a vásárról kiadott tájékoztatót s ugyanott jelentkezési lapot is kaphatnak.

— **A menekültügyi hivatal a koldulás ellen.** Többször megtörtént, hogy a menekült gyermekek egyrésze a járó-kelő és utazó közönségtől pénzt és mást koldultak. Ez arra indította az Országos Menekültügyi Hivatalt, hogy megkeresse az összes közigazgatási és rendőri hatóságokat, miszerint a koldulások ellen azonnal lépjenek fel, ezeket szüntessék meg, mivel ezek midőn egyrészt a közönség zaklatását eredményezik és a menekültek mélyét lealacsonyítják, másrészt pedig nagy mérvben kompromittálják a menekültek érdekében kifejtendő országos akciót. Menekültek javára különben is csak az Országos Menekültügyi Hivatal győzhet.

— **Meghívó.** A DTSC folyó hó 25-én reggelig tartó vilányvilágítással nagyszabású jótékonycélu táncmulatságot rendez az Arany Bika dísztermében. Kezdeté pont 7 órakor Belépti díj vigalmi adóval együtt 20 korona. Ezután hívja fel a tánckedvelő ifjúságot tisztelettel a rendezőség.

— **Debrecen sz. kir. város világitási vállalata** közli, hogy miután most gépeinek alapos kijavitása végre lehetővé vált, az egyik gépét Budapestre szállította. A javítás tartama alatt a vállalatnak csak egy másik szinten hibás gép áll rendelkezésére, s így üzembazavrok könnyen előfordulhatnak. A vállalat üzembazavrok esetében kéri a közönség szives elnézését. Debrecen sz. kir. város világitási vállalata.

— **Szüretmulatság** lesz e hó 26-án, vasárnap a Royal dísztermében. Kezdeté délután 4 órakor, vége éjféli 12 órakor.

— **Értesítjük a budapesti egyetemi hallgatókat,** hogy a f. hó 25-i utazást technikai okokból 28-ra, kedd délelőlt 10 órára halasztotta el. Hajdumegyeyi Diákszövetség.

**Fegyelmi vétség, vagy sem?**

Megirtuk, hogy *Biró Jenő*, a népjóléti hivatal igazgatója a hivatala részére órát, iratszekrényt, szőnyeget és diványt szerzett be előzetes tanácsi engedély kikérése nélkül és arra a megállapításra jutottunk, hogy ez *fe-gyelmi vétség*. Nehogy egyoldalúsággal vádol-hassanak, közöljük *Biró Jenő* védekezését is: az iratszekrény és óra beszerzését rendelet írja elő, ez 536 koronába került, a diványt és szőnyeget ellenben nem ő, hanem alantasa, *Balla Béla* vásárolta, ő csak kifizette mindezeket az aprólékos kiadásokra rendelkezésére bocsájtott 3000 koronából. Miután a „beszerzés” három hónappal ezelőt történt, azt állítja, hogy az árak emelkedése folytán az említett felszerelések még többet érnek, tehát a város nem károsodott. Ez mind helyes és igaz, de ez még nem dönti meg azon megállapításunkat, hogy ez az eljárás fegyelmi vétség, mert a „beszerzés” nem a tanács előzetes tudtával és felhatalmazásával történt. Már a rend is megköveteli, hogy senki se merjen a városi vagyton kezelé-sével megbízott és a kezelésért felelős tanács tudta és beleegyezése nélkül beszerzéseket esz-közölni. Hiszen ha minden alantas hivatalfő-nök követné *Biró* testvért, az teljes bolseviz-musra vezetne. Azért is meg kell hát indítai a fegyelmi vizsgálatot, hogy tudja meg *Biró* testvér, miszerint már nincs lakásügyi és nép-jóléti népbiztosság, mikor nem a tanács, ha-nem a direktorium rendelkezett, illetőleg min-denkit szabadjára engedelt és elegendő volt a hatalom felelőtlen gyakorlásához a vörsgomb is, mely akkoriban oly feltűnően viritott *Biró* testvér gombiyukában... *Vass Károly* dr. tb. tanácsnok, az ügy előadója pedig ne csináljon személyi kérdést a dologból, hanem bizza az ügy elintézését *Hubert Oltó* főispán ismert jog-erzetére. Ez alkalommal is hangoztatjuk, hogy a középiskolai végzettséggel sem rendelkező *Biró Jenő* testvér a legteljesebb mértékben alkal-matlan arra az állásra, melyet a szabadkőm-ves testvérek jóvoltából és a vörsvilág meg-szűnése óta elnézésből még ma is betölt. Ez is tény.

— **Tegnap** nyilatkozat kapcsán tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy az a list, mely a közalkalmazottak részéről kifogásolta-toit és jelenleg vizsgálat tárgyát képezi, nem az én malmomból került ki. „*Berta*” malom.

— **Palotás Fausztin** ezredes előadása. Palotás Fausztin ezredes, az ismert író, folyó hó 25-én délelőtt fél 9 órakor a Bika szálló nagytermében a debreceni helyőrség tisztjei és legénysége részére történelmi és nemzetvédelmi előadást tart. Az érdeklődők szivesen láttatnak.

— **A menekültek és vagonlakók gyűlése.** A menekültek és vagonlakók szeptember 26-án délután 3 órakor személyes természetű ügyeik megbeszélése céljából a Hunyadi-utca 1. sz. a. Timár társulat árucarnokában gyűlést tartanak. Menekült és vagonlakó társaimat ezuton hívom fel megjelenésre. Jöjjetek el mindnyájan! A menekültek és vagonlakók megbízásából: *Tóth Lajos*, kir. törvényszéki bíró, vagonlakó.

— **Adomány a menekült vagonlakóknak.** Annak a lelkes felhívásnak, amelyet a „Hajdu-föld” hasábjain *Tóth Lajos* menekült kir. törv. bíró intézett Debrecen város lakossághoz, már is mutatkozik fogamatja. Félegyházy Já-nos kereskedő a vagonlakók részére 50 kiló só és 50 darab szappant ajánlott fel ingyen való kiosztás végett. A vagonlakók a me-nekültügyi hivatalnál kapnak só és szappan-utalványt s ennek ellenében a Félegyházy ur üzletében Piac-u. 60. sz. alatt kapják ki az adományt. A jelentékeny adományért ezuton is köszönetét nyilvánítja az O. M. H. debreceni kirendeltsége.

— **A Városi Képtár** (Füvészkert-u. 2.) termei a téli hónapokon át zárva maradnak. Azért figyelmezteljük a jobb izlésű közönséget, hogy még az enyhe ősz vasárnapjain délelőt 9—12 óráig tekintse meg a képtárban levő olasz, németalföldi, német, francia és magyar műremekeket. A képtárt márciustól 4300 látogató tekintette meg.

— **Kicsi falu, kicsi ház**... Szivem egytel-lenegy nője te... Fekete, Fekete és más gyö-nyörű dalok zongorára és énekre. Kaphatók Antalfunál Szent Anna és Varga u. 2222.

Hajdu  
1920  
a 3-  
an 5-  
Héru

— Az élet elszállítása. Az aratást követő 6 hét alatt augusztus 18-ig, amikor dr Vass József közlekedési miniszter zár alá vette a termést, olyan tömegben szállították el Hajdúvármegyéből a termést a bevásárlási és szállítási engedélyeket nyert üzerek, jصارészt zsidók hogy Pákozdy Sándor alispán szükségét látta az elszállítás megnehezítésének, ezért megke-reste a debreceni máv. üzletvezetőséget, hogy zab és köles kivételével mindenfajta más ga-bonát csak akkor fogadhassanak el szállításra a vasuti állomásokon, ha az elszállításához ő is (i. i. az alispán) hozzájárul. Súlyos aggodal-mak készítették e lépésre az alispánt, azonban a máv. üzletvezetőség nem járult hozzá. Hogy milyen súlyos következményei lesznek a már megtörtént elszállításoknak, azt már a jövő év elején érezni fogja nemcsak a vármegye, de Debrecen városa is.

— Szövő és háziipari egyesület. A megcsön-Kitolt Magyarország elvesztette iparának legna-gyobb részét is és ez rettenetes teherként ne-hazedik mindenfelől folytatott szerencsétlen hazánkra. Különösen nagy a hiány oly anya-gokban, melyeket a szövő ipar állít elő. Ezt a hiányt nagyon érzi Debrecen és vidékének a la-kosság, de különösen a gazdaközönség, mely a len, kender termelés és feldolgozásra semmi súlyt nem fektetett eddig. Ezért szervezte meg dr Kovács József gazdasági akadémiai tanár a „Szövőés háziipari egyesületet” hogy meghonosítsa a len, kender és gyapju házi feldolgozását, mint ahogy történik az Erdélyben és más elszakított területeken is. Az egyesület, hogy erősebb anyagi támogatást is nyerhessen, a Debrecen és Vi-déke Mezőgazdái Hiteleszövetkezete keretén belül alakult meg, de célja, hogy az ér-deklődőket összehozza az egyesület keretén belül rend, osztály, vallás és politikai nézetre való különbség nélkül. A szövő- és háziipari egyesület élén állanak: Csanak Józsefné mint elnök, Koncz Aurélné, Balogh Istvánné mint alelnökök, dr Tüdös Jánosné mint ügyvezető-igazgató, Deák Istvánné, Eklé Józsefné, Pol-gáry Józsefné, Szele Györgyné, dr Vásáry Ist-vánné és Kovács József mint választmányi tagok, Borra Gyula és Polgáry István mint ellenőrök, A szakszerű üzemvezetést Bagossy Kálmánné látja el.

### Németország pénzügyi válsága

Berlin, szept. 23. (Nemz. St. tel. jel.) Berlinben a pénzügyminiszter a birodalmi ülésen bejelentette, hogy 37 milliárd márkára rug az állam deficitje. A német birodalom összes adóssága 300 milliárd márka. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a pénzügyi helyzet nagyon komoly.

### Nemzetgyűlés elé terjesztik a békeszerződést?

Bécs, szept. 23. (Nemzeti St. tel. jel.) A Pressén jelentik Budapestről: Jelenleg Buda-pesten nagy külpolitikai kérdések uralják a helyzetet. A kormány Magyarország külpoliti-kájára való tekintettel arra készül, hogy a béke-szerződés ratifikálása tekintetében elhatározó lépést tegyen. Ezért a békeszerződést november végén, vagy újév után a nemzetgyűlés elé ter-jeszti. Hogy milyen külpolitika befolyás követ-keztében történik ez, arról a Pressének nin-csenek megbízható hírei.

## SPORT

**A MOVE országos atlétikai versenye.** A MOVE Debreceni Sport Egyesület 1920 október 3-án dél-után 3 órakor a nagyerdői sporttelepen rendezti or-szágos atlétikai versenyt a következő versenyszámok-kal: 100 m. síkfutás, junior vidékieknek 200 méteres síkfutás, 400 m. II. osztályú előnyverseny, 1000 m., 3000 m. síkfutás előnyverseny. 10x100 m. staféta (vándordíjas verseny) magasugrás, távolugrás, rudug-rás előnyverseny, súlydobás II. oszt., diszkoszvetés junior, gerelyvetés. A verseny a M. A. Sz. szabályai szerint rendeztetik. Díjazás. 1. Move bronz plakeit. 2. nagy bronzérem, 3. kis bronzérem. A staféta győztes csn-pata a Move vándordíjat nyeri, melynek végleges elnyerése 3 egymásutáni, vagy 5 sorrendnélküli meg-védés után történhet. A 2 legjobb abszolút eredményt elérő atléta tiszteletdíjat kap. Nevezések szept. 27-ik délután 6 óráig a Move sporttirodába (Széchenyi-u. 10) küldendő.

**Bíró küldés.** A szept. 26-iki vasárnapi bajnoki mérkőzésre a következő bírók vannak kiküldve. DEAC—NyTVE Zempléni Gusztáv. DKASE—DNySC Brédi Barna, DVSC—DTE Balogh Imre.

### Békésmegye a területi integritásért

Budapest, szept. 23. (Nemz. St. tel. jel.) Békésvármegye törvényhatósági bizottsága ab-ból kiindulva, hogy a Csonkamagyarország ös-határainak visszaszerzésére megindított mozga-lom támogatása hazafias kötelesség, a Tevel javára 10 ezer, a Move javára 5 ezer koronát szavazott meg, amit az évi pótdobban a lakos-ság fog fedezni s egyben felhívja a vármegye községeit, hogy a jelzett egyesületeket támo-gassák és képviselőtestületeik utján adományo-kat szavazzanak meg.

## Színház

Csokonai színház műsora:

Péntek: *Cigány grófné* operette 3 felv.  
Szombat: *Cigány grófné*, operette 3 felv.  
Vasárnap délután: *Millió*, bohózat 5 felv.  
Mérsékelt helyárrakkal, 3 órai kezdet.  
Vasárnap este: *Cigány grófné*, operette 3 felvonás.  
Hétfő: *Sylvio kapitány*, dráma 3 felvonás *A bérlet*.  
Kedd: *Cigány grófné*, op. 3 felv. *B bérlet*.  
Szerda: *Ugyanaz. C bérlet*.  
Csütörtök: *Ugyanaz. A bérlet*.

### Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

Zsufolt ház tapsolt a Cigánygrófné nagysikerű bemutatójának. Ez a nagyszabású sláger operette ötletes meséjével, pompás zenéjével gyönyörű táncszámaival nagyszerűen szórakoztatta a közönséget. A Cigány grófné összes előadásaira jegyek előre válthatók a Csokonai színház jegypénztáránál. Vasárnap délután 3 órakor a Millió c. rendkívül mulat-ságos bohózatot játszik mérsékelt helyárrakkal. Az esti előadások 7 órakor kezdődnek.

A jótékony nőegylet zenés délutánjá-ról, az ott megjelentekről számol be a má megjelenő Debreczeni Hét, Színházi Ujság.

Cinabar IV. Amerikai Cow-boy történet befejező részét csak az Uránia mutatja be. — Előadások 4, 6 és 8 órakor. Jegyelővétel dél-előtt 10-től 12-ig, péntárnyitás délután 3 órakor.

A kedvenc. Star film vigjáték 4 felvo-násban. A főszerepekben Lóth Ila és Gál Gyula a szezon kimagasló produkciója. Bemutatja az Arany Bika mozi. Jegyelővétel.

Franceska Bertini főszereplésével a Hét főbűn második fejezetét a Falánkságot mut-atja be az Apolló. Jegyelővétel.

Aladin és a Csodalámpa, regényes történet 4 felvonásban holnap szombaton az Apo-llóban az ifjúsági előadáson 4 és 5 órakor, mérsékelt helyár.

Debreczen szab. kir. város Előljárósága.

ad. 24,227.

1919.

### Hirdetmény

Közhírré tételik, hogy Debreczen szab. kir. város 1920. évi „Dienes-napi” országos vására

a következő napokon fog megtartatni és pedig:

Szeptember 27-én hétfőn	bőr, gyapju, méz, dió
28-án kedden	stb. továbbá toll, ipar-
29-én szerdán	ozikkek és termények
30-án csütörtökön	juhvásár
1-én pénteken	sertésvásár
2-án szombaton	lövésár
3-án vasárnap	baromvásár
4-én vasárnap	
5-én hétfőn	
6-én kedden	

JEGYZET. Nyerstermények és iparcikkek a vásár egész tartama alatt árusíthatók. Debreczen, 1920. szept. 20.

A városi előljáróság vezetője.

## APRÓ HIRDETÉSEK.

**Eladó**  
Csapókerl, Kurucz-utca 110 szám alatt lévő mintegy 2-3000 cement fél darab téglá. Megtekintés után értekezhetni Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

**20 család méh**  
eladó kedvező feltétel mellett, értekezni lehet Szécsényi-utca 42. sz. a. ház mesternél.

**Vadászfegyver**  
12-es kakasnéküli eladó. Rózsa-u. 3.

**Debreczeni Gazdák Bankjárszvénytárs.**  
Kossuth-u. 17. Kölcsönö-ket folyósít házakra, föl-dekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad a beté-tek után kamatot ad, ér-tékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából párbe ad (safé deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénz-tár és bankügyletek min-den ágazatával foglalko-zik. Feleknek minden pénz-ügyi műveletnél rendel-kezésre áll.

## ROSE tanár Nyelviskolója

Széchenyi-utca 42. I. em.

Francia, angol, német, olasz, magyar magán-órákban és tanfolyamokban. **Uj tanfolya-mok minden hó elsején!** A tanfolyamra csak általános műveltséggel rendelkezők vé-tetnek fel.

### FORGÁCS I.

műorás  
Bádógos-u.

Selyegzőgyár és véső-Intézet

PAULÓ I.  
Batthyányi-u. 22.  
Telefon: 1365.

## Zákány József

fuvarozási vállalata

PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.

### FÉNYKÉPNAGYÍTÁSOK

legsikerültebbek és legolcsóbbak

TAKÁCS VINCZE

fényképész, Egyház-tér 3. Nagytemplom mellett.

## Faarverés

Ma délután 4 órakor epreskerti faraktárban (Colónia mellett) karók és vagon forgácsok nyilvános ár-verésen a legtöbbet ígérőnek el-adatnak.

Városi erdőhivatal.

## Tankönyvek bekötését

bördíszmü-munkát tartós és izléses kivitelben készít

VARJAS PÁL

könyvkötő, Egyházter 3. sz.

### Rövény és Altmann

szűsők, Piac 42. Pannónia öcú let. Bármilyen e szakmába vágó munkákat pontosan és jutá-nyosan készítenek.

### Koros Sándor

lérti-szabó üzletében Piac-n. 68. Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

### KÉSZIT

Központi szeszfordéket, Pálinkafőző üstöket

MENDLOVITS S., rézműves, Nyirbátor Szabolcsm. Alapított 1890.

## Szabó János

uri szabósága és egyenruházati cikkek raktára Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)